

OBSAHOVÉ VĚTY TÁZACÍ

1. Doplňte

Quaerit, quid	sentias		facturus sis
Quaesivit, quid		vidisses	

Nesciebamus,	quis id	_____	řekl
Quaesivit,	num id	_____	vím
Nescimus,	cur id	_____	říká
Quaeremus,	quando	_____	přijde
Nescit,	quid	_____	se stalo
Nesciebam,	num te	_____	uvidím
	quis ibi	fuisset	_____
	num quid	velit	_____

2. Přeložte do češtiny a vysvětlete použití slovesného způsobu

1. Causa quae sit, videtis; nunc quid agendum sit, considerate. (Cic. *Manil.* 6, 5)
2. Tu quid egeris, nescio, utrum aliquid teneas an, quod metuo, plane sis spoliata. (Cic. *fam.* 14, 4, 4)
3. Pythagoreorum more exercendae memoriae gratia quid quoque die dixerim, audierim, egerim, commemoro vesperi. (Cic. *Cato* 38)
4. Videtisne igitur, ut de rege dominus extiterit, uniusque vitio genus rei publicae ex bono in deterrimum conversum sit? (Cic. *rep.* 2, 47)
5. Num igitur horum senectus miserabilis fuit, qui se agri cultione oblectabant? Mea quidem sententia haud scio an nulla beatior possit esse, ... (Cic. *Cato* 56)
6. Quaerendum, credo, est, Heius iste num aes alienum habuerit, num auctionem fecerit. (Cic. *Verr.* II 4, 11)
7. Ab hoc Stilbon philosophus interrogatus, num aliquid perdidisset: „Nihil,“ inquit, „omnia mea mecum sunt.“ (Sen. *dial.* 2, 5, 6)
8. Nemo queritur Syrum nescioquem de grege noviciorum factum esse consulem. (Cic. *Pis.* 1)
9. Scit enim, quo exiturus sit, qui unde venerit, meminit. (Sen. *epist.* 120, 15)
10. Itaque dubito, an Venusiam tendam et ibi exspectem de legionibus. (Cic. *Att.* 16, 5, 3)
11. Non enim quaero, quid verum, sed quid cuique dicendum sit. (Cic. *fin.* 5, 28, 83)

12. Sed nescio quo modo verum est, quod in Andria familiaris meus dicit: „Obsequium amicos, veritas odium parit.“ (Cic. *Lael.* 89)
13. Nunc quaero, utrum vestras iniurias an rei publicae persequamini. (Cic. *Lig.* 29)
14. Itaque illa quaeramus, quae vix hodierno die consequemur. (Cic. *Phil.* 5, 45)
15. Cum quaeritur, qui sit optimus rei publicae status, quae leges, qui mores aut utiles aut inutiles, haruspicesne ex Etruria arcessentur, an principes statuent et delecti viri periti rerum civilium? (Cic. *div.* 2, 11)
16. Numquid dubitas, quin beata vita summum bonum sit? (Sen. *epist.* 85, 20)
17. Is cum interrogaretur, utrum pluris patrem matremne faceret, „Matrem,“ inquit. (Nep. *Iph.* 3, 4)
18. Sed in omni iniustitia permultum interest, utrum perturbatione aliqua animi, quae plerumque brevis est et ad tempus, an consulto et cogitata fiat iniuria. (Cic. *off.* 1, 8, 27)
19. Adhuc erat valde incertum, et quando comitia et qui consules futuri essent. (Cic. *ad Q. fr.* 3, 1, 16)
20. Sed et navigatio perdifficilis fuit et ille incertus, ubi ego essem, fortasse alium cursum petivit. (Cic. *Att.* 3, 8, 2)
21. Te quo die exspectem, velim scire. (Cic. *Att.* 15, 24, 4)
22. Controversia inde fuit, utrum populi iussu indiceretur bellum, an satis esset senatus consultum. (Liv. 4, 30, 15)
23. Quid ergo dubitas dare mi argentum? (Plaut. *Pseud.* 1313)
24. Venio nunc ad id, quod nescio an primum esse debuerit. (Cic. *ad Q. fr.* 2, 16, 4)

3. Přeložte do latiny

1. Proč se mě ptáš, kdy jsem se narodil?
2. Nevěděl, co má dělat.
3. Ptáš se, zda je výřečný.
4. Je třeba se ptát, zda udělali to, co chceme.
5. Teď nevím, co mám říct.
6. Nevěděl jsem, co děláš, co budeš dělat a kde jsi.
7. Neví, zda mě má urážet nebo chválit.
8. A to je ten důvod, proč tato provincie byla a je ve velmi malém nebezpečí.
9. Je velký rozdíl, zda mě lidé vidí ve městě nebo na (*in +abl.*) cestě.
10. Ukázal jsem Lentulovi listiny a zeptal jsem se, zda zná tu pečeť. Přikývl.
11. Řeknu, co si myslí oni, a potom řeknu, proč si to já nemyslím.

12. Řekni mi, co hledáš.
13. Víím, že máme duši. Nevíme, co je duše, kde je, jaká je a odkud je.
14. Neví se, zda se chce někde zastavit nebo přeplout přes moře.
15. Máte ve zvyku se nás ptát, jaký je život nesmrtelných bohů.
16. Zeptal jsem se Catiliny, zda byl na noční schůzce u (*apud +ak.*) Marka Laeey nebo ne.
17. Rozlišujme, zda někdo nemůže nebo nechce.
18. Nevěděl jsem, že jsi tak zkušený ve vojenství. Vidím, že jsi četl knihy Pyrrha a Kínea.
19. Podej nám co nejdůkladněji zprávu (o tom), co děláš a co budeš dělat.

výřečný	disertus, a, um
urážet	laedō, ere, sī, sum
být v nebezpečí	in periculō esse
je rozdíl	interest, esse, fuit, -
▪ je velký rozdíl	▪ multum interest
cesta	via, ae, f.
Lentulus	Lentulus, ī, m.
ukázat	ostendō, ere, tendī, tentum / tēsum
listina	tabella, ae, f.
pečeť	signum, ī, n.
znát	cōgnōscō, ere, cōgnōvī, cōgnitum
přikývnout, přisvědčit	adnuō / annuō, ere, uī, -
myslet si	placet, ēre, uit +dat.
nemyslet si	displicet, ēre, uit +dat.
potom	deinde
hledat	requirō, ere, quisivī, sītum
duše	animus, ī, m.
někde	uspiam
zastavit se	cōnsistō, ere, stitī, -
přeplavit se (přes něco), přejít (přes něco)	trānseō, ire, iī, itum +ak.
nesmrtelný	immortālis, e
schůzka	conventus, ūs, m.
noční	nocturnus, a, um
Laeka	Laeca, ae, m.
rozlišovat	distinguō, ere, stīnxī, stīnctum
zkušený (v něčem).	perītus, a, um +gen.
vojenství	rēs militāris, rei militāris, f.
Pyrrhos	Pyrrhus, ī, m.
Kíneas	Cīneās, ae, m.
podat zprávu (někomu)	alqm certiōrem faciō, ere, fēcī, factum
důkladně	diligenter

4. Vyznačte, jaké obsahové věty mohou následovat po uvedených predikátech

	infinitiv	akuzativ s infinitivem	akuzativ s participi- em přezentu	nominativ s infiniti- vem	věta táza- cí	věta žádací s <i>ut/</i> <i>ne</i>	věta ozna- movací s <i>quín</i>
videre							
nescire							
dicere							
dubitare							
quaerere							
intellegere							
rogare							

5. Uveďte, jaké typy vět či konstrukcí použijete při překladu. Věty přeložte.

Videre

1. Vidíme ho, jak sestupuje z hory.
2. Zdá se mi, že nemluvíte pravdu.
3. Viděl, že už není naděje na záchranu.
4. Hleď, abys to co nejdříve dokončil.
5. Vidím, co děláš a co si myslíš.
6. Nevidíme to, co je příliš malé.

Nescire

1. Nevěděli jsme, zda přijdeš nebo ne.
2. To, co jsi mu vysvětlil, teď už neví.
3. Nevím, co se stalo.
4. Nevěděli jsme, že přijdeš.
5. Nevím, co mám dělat.
6. Neuměli číst.
7. Nevím, zda to není pravda (tj. nejspíš to je pravda).
8. Řekl mi to nevím kdo (tj. kdosi).
9. Dnes už nevím, kdo mi to řekl.

Scire

1. Vím pouze to, co mi řekl.
2. Vím, co ti řekl.
3. Umí krásně zpívat.

4. Víím, že mi to nemohl říct.
5. Víím, kam mám jít.

Dicere

1. Řekni mi, co si o tom myslíš.
2. Řekni mu, aby za mnou hned přišel.
3. Řekli nám, že dnes nepřijdeš.
4. Říká se, že byl odsouzen neprávem.
5. Řekl mi, kde byl.
6. Dnes mi řekl o tom, co jsem se už včera dozvěděl od tebe.

Dubitare

1. Nepochybuji, že se to může stát.
2. Pochybujeme, zda je to správné nebo ne.
3. Neváhal odejít z města.
4. Váhám, co mám teď dělat.
5. Pochybuji, zda to tak je (tj. nejspíš to tak není).

Intellegere

1. Chápu, proč jsi to řekl.
2. Chápeš, co chce říct?
3. Chápeme, že nám to nemůžeš říct.
4. Pochopil jen to, co mu vysvětlil otec.

6. Doplňte slovesný tvar nebo slovo podle překladu

1. Ibi ex captivis cognoscit, quae apud Ciceronem (*gerere; se děje*) _____ quantoque in periculo res (*esse; je*) _____. (Caes. Gall. 5, 48, 2)
2. Perturbatus ego habitu fratris quid (*accidere; se stalo*) _____, quaesivi. (Petron. 9, 3)
3. Quid (*fieri; se stane*) _____ plane nescio; spes tamen una est aliquando populum Romanum maiorum similem (*esse; bude*) _____. (Cic. fam. 12, 22, 2)
4. Non dubito, quin vobis (*satisfacere; zavděčil jsem se*) _____, iudices. (Cic. Verr. II 3, 144)
5. Primo nobis fuit dubium, quid (*agere; máme dělat*) _____. (Cic. Verr. II 4, 137)
6. Multum autem interest, (*zda*) _____ peccare aliquis (*nolle; nechce*) _____ an (*nescire; neumí*) _____. (Sen. epist. 90, 46)

7. Saepe et multum hoc mecum cogitavi, bonine an mali plus (*afferre; přinesla*) _____ hominibus et civitatibus copia dicendi ac summum eloquentiae studium. (Cic. *inv.* 1, 1, 1)
8. Erubescit, quid (*respondere; má odpovědět*) _____ nescit, quid fingat extemplo non habet. (Cic. *Rosc. Gall.* 8)
9. Scio me (*esse; jsem*) _____ servum: nescio etiam id, quod (*scire; vím*) _____ . (Plaut. *Bacch.* 791)
10. Non quaero abs te, (*proč*) _____ patrem Sex. Roscius (*occidere; zabil*) _____ , quaero, quomodo (*occidere; zabil*) _____. (Cic. *S. Rosc.* 73)
11. Quomodo hoc ad me pervenerit quaeris, quis mihi id te cogitare narraverit, (*to, co*) _____ tu nulli narraveras? (Sen. *epist.* 43, 1)
12. Serius ad te scribo, quod sero intellexi, quid (*timere; je třeba se bát*) _____. (Cic. *Att.* 11, 1, 2)
13. Vides, quanto facilius (*esse; je*) _____ totam gentem quam unum virum vincere? (Sen. *epist.* 9, 19)

7. Vyberte správný tvar nebo správné tvary

1. Volo scire, (*sinas, sines, sinis*) an non (*sinas, sines, sinis*) nos coquere hic cenam. (Plaut. *Aul.* 431)
2. Tu et ad omnia rescribes et quando te (*expectaverim, exspectem, exspectarem*), facies me, si tibi videtur, certiozem. (Cic. *fam.* 7, 23, 4)
3. Quaero deinceps, num hodiernus dies qui sit (*ignoraveris, ignores*). (Cic. *Phil.* 2, 110)
4. E quo efficitur, non ut nos non (*intellegimus, intellegamus, intelleximus, intellegemus*), quae vis sit istius verbi, sed ut ille suo more loquatur, nostrum neglegat. (Cic. *fin.* 2, 5, 15)
5. Sed quaero, (*num, utrum, an*) aliquid actum superioribus diebus an nihil arbitremur. (Cic. *Tusc.* 5, 6, 15)
6. De Domitio, ut facis, sciscitare ubi sit, (*quid, quod*) cogitet. (Cic. *Att.* 9, 15, 4)
7. Nescis heri quartum in circo diem ludorum Romanorum (*fuisset, esset, esse, fuisse*)? (Cic. *Phil.* 2, 110, 53)
8. Ego quid agam? Qua aut terra aut mari persequar eum, qui ubi (*sit, esset, est, fuit, fuerit, fuisset*) nescio? (Cic. *Att.* 7, 22, 2)
9. Inter barbaros quid (*patitur, passa est, pateat, patiatur, passa sit*), nescio: quid pati (*potuisset, potuerit, potuit, potest, poterit*), scio. (Sen. *contr.* 1, 2, 1)

10. Crudele gladiatorum spectaculum et inhumanum nonnullis videri solet, et haud scio (*an non, an*) ita sit, ut nunc fit. (Cic. *Tusc.* 2, 17, 41)
11. Ac vide, quantum (*interest, intersit, interfuerit, interfuturum sit, interfuit, interfuisset, interfuturum esset, interesse, interfuisse*) inter meam tuamque accusationem. (Cic. *div. in Caec.* 35)

8. Dejte sloveso do správného tvaru. Je-li více možností, uveďte je a vysvětlete rozdíly.

1. Ubi enim isti (*esse*) _____ Nervii et quam longe (*abesse*) _____, nescio. (Cic. *ad. Q. fr.* 3, 6, 2)
2. Sed tamen venenum unde (*esse*) _____, quem ad modum (*parare; pas.*) _____, non dicitur. (Cic. *Cael.* 61)
3. Et primum (*quaerere; ille*) _____ ab eo, liceretne sibi ac suis vivere. (Liv. 40, 49, 6)
4. Multum autem interest, utrum vita tua otiosa (*esse*) _____ an ignava. (Sen. *epist.* 55, 4)
5. Non est dubium, quin servus beneficium dare (*posse*) _____ cuilibet; quare ergo non et domino suo possit? (Sen. *benef.* 3, 19, 1)
6. Sed ea, quae (*exaudire; ego*) _____, patres conscripti, dissimulare non possum. (Cic. *Catil.* 4, 14)
7. (*Videre; ille*) _____, ubi victurus sit, cum quibus, quomodo, quid acturus. (Sen. *epist.* 70, 5)
8. Postea Messalla consul in senatu de Pompeio (*quaerere*) _____, quid de religione et de promulgata rogatione sentiret. (Cic. *Att.* 1, 14, 2)
9. Agitur enim, non qua condicione victuri, sed victurine (*esse; nos*) _____ an cum supplicio ignominiaque perituri. (Cic. *Phil.* 3, 27)
10. (*Videre; tu*) _____ autem, quid intersit inter te et avum tuum. (Cic. *Phil.* 2, 42)
11. Multum enim refert, utrum aliquem non (*excludere; tu*) _____ an (*eligere; tu*) _____. (Sen. *benef.* 4, 28, 5)
12. Qui vero Narbone reditus! Etiam quaerebat, cur ego ex ipso cursu tam subito (*reverti; ego*) _____. (Cic. *Phil.* 2, 76, 41)

9. Najděte typy vět uvedené ve výčtu

přímá otázka, obsahová věta tázací, věta vztažná, věta účelová, věta obsahová žádací, obsahová oznamovací (spojková věta i akuzativ nebo nominativ s infinitivem)

1. Dicam enim vere, amicissimi homines, quod sentio. (Cic. *de orat.* 2, 365)
2. Aut dicat, quos agros empturus sit; ostendat, et quid et quibus daturus sit. (Cic. *leg. agr.* 2, 71)

3. Hac lege sublata videntur vobis posse Caesaris acta servari? (Cic. *Phil.* 1, 19)
4. At nemo dubitat, quin subsidio venturus sit. (Cic. *Att.* 8,7, 1)
5. Conveniunt duces: quaeritur, quid opus sit facto. (Nep. *Eum.* 9, 1)
6. Vide, quam iniqui sunt divinorum munerum aestimatores et quidem professi sapientiam: queruntur, quod non magnitudine corporum aequemus elephantos, velocitate cervos, levitate aves, inpetu tauros, ... (Sen. *benef.* 2, 29, 1)
7. Ne quis miretur, qui sim, paucis [sc. verbis] eloquar. (Plaut. *Aul.* 1)
8. „Dic igitur,“ inquit, „quid requiras.“ (Cic. *nat. deor.* 3, 8)
9. Dubitatis etiam, cui ista tanta praeda quaesita sit? (Cic. *Verr.* II 3, 111)
10. Ergo illi intellegunt, quid Epicurus dicat, ego non intellego? (Cic. *fin.* 2, 4, 13)
11. Verum vobis dicam id, quod intellexi iudices. (Cic. *Verr.* II 1, 23)
12. Quid erat causae, cur metueret, ne condemnaretur? – Res erat manifesta, furtum erat apertum. (Cic. *Rosc. Gall.* 26)
13. Dic mihi hoc, quod te rogo: Album an atrum vinum potas? (Plaut. *Men.* 914–915)
14. Accepi perbrevis (= perbreves) tuas litteras, quibus id, quod scire cupiebam, cognoscere non potui, cognovi autem id, quod mihi dubium non fuit; nam quam fortiter ferres communis (= communes) miseras, non intellexi, quam me amares, facile perspexi. (Cic. *fam.* 4, 15, 1)
15. Concurrerant legati centuriones tribunique militum, ne dubitaret proelium committere. (Caes. *civ.* 1,71, 2)
16. Videtisne, ut apud Homerum saepissime Nestor de virtutibus suis praedicet? (Cic. *Cato* 31)

10. Zkuste zdůvodnit použití konjunktivu v následujících větách

1. Ac mihi videor satis et esse deos et **quales essent ostendisse**. (Cic. *nat. deor.* 2, 72)
2. Me enim nemo **adhuc rogavit, num quid** in Sardiniam **velim**,... (Cic. *ad Q. fr.* 2, 2, 1)
3. Quam ille facile tali ingenio, diutius si vixisset, vel paternam esset vel avitam gloriam consecutus! Eloquentia quidem nescio an **habuisset** parem neminem. (Cic. *Brut.* 126)
4. Utrum poetae Stoicos **depravarint** an Stoici poetis **dederint** auctoritatem, non facile dixerim; portenta enim ab utrisque et flagitia dicuntur. (Cic. *nat. deor.* 3, 91)